

ACCIDENTS LABORALS, 1.500 MORTS, PER ANY

Treballar, i a més, jugar-se la vida

Les morts per accidents laborals han augmentat de manera vertiginosa al nostre país. L'economia creix i la productivitat també, però la consciència empresarial n'és quasi nul·la.

Mentrestant, el Ministeri de Treball prepara un avantprojecte per a frenar aquesta situació.

F. Surroca

La corba es va invertir l'any 1984 i va tornar a assenyalar un lleuger ascens. Just quan l'economia es reactivava i la productivitat responia a les exigències empresarials, els accidents laborals començaren a sovintejar més del normal. Aquest darrer any hi ha hagut vora 1.500 morts per causes laborals a l'estat espanyol. A això hem d'afegir els 2.000 treballadors que anualment són declarats invàlids permanents i aquelles malalties degeneratives —un 20% dels càncers— relacionades amb les condicions de treball.

La feblesa de les organitzacions sin-

dicals, la poca consciència empresarial, i la inexistència d'una normativa clara sobre la qual bastir un projecte de solució, són considerades algunes de les raons que justifiquen aquesta situació. El creixement econòmic té un preu, i si hem de fer cas del darrer informe presentat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), l'estat espanyol es troba a la cua dels països industrialitzats en matèria de condicions laborals.

«El moll del problema, allà on es compliquen les coses, és a les empreses de menys de 100 treballadors —expliquen fonts de la Secretaria de Salut Laboral d'UGT—. Els treballadors es neguen a denunciar el problema, les condicions laborals en què es

troben. Sempre hi ha la por que l'empresari sàpiga qui ha estat el denunciador...». En termes molt semblants es manifesta Rafael Ortiz, director general de Relacions Laborals de la Generalitat de Catalunya, encara que afegeix que «en molts casos, hi ha empresaris que afirmen que si es portessin endavant les mesures reclamades per l'administració, haurien de tancar la barraca a fi de mes, cosa que de vegades sol ser veritat».

Més complicades estan les coses en aquells sectors que més incideixen en l'economia submergida. El calçat i el tèxtil alacantí o barceloní són alguns dels punts negres de l'economia submergida on és difícil arribar. «Els índexs generals sobre accidents —explica José L. Bonaecha, inspector de treball— es confecciona a partir dels informes d'accident i això només és possible d'obtenir en les empreses legalitzades. Aquest tipus d'accidents arriben, doncs, a ser nombrosos i a

JOSEP LOSADA

L'estat espanyol, a la cua dels països industrialitzats en matèria de condicions laborals.

LAIJA LLUCH

JOSEP LOSADA

Els obrers de la construcció són el sector que corre més alt perill d'accident.

l'hora de la veritat es computen com a accidents domèstics. Mentrestant, si hem de fer cas de les llistes obtingudes pel Ministeri —i més o menys acceptades per les diferents conselleries autonòmiques—, la construcció és considerada encara una de les feines més perilloses. El sector, reactivat darrerament per la creixent demanda turística, presenta un alt grau de conflictivitat. Als Països Catalans, Castelló i les Illes se'n duen la palma dins aquest macabre *ranking*. En el cas de les Illes, construcció i hoteleria justifiquen el fet que una zona relativament poc industrialitzada ocupi —en el còmput global de l'estat espanyol— la tercera plaça en perillositat.

A Castelló, les caigudes de bastida i els cops amb objectes contundents també estan a l'ordre del dia. L'any 1987, el nombre d'accidents va ser de 1.152, gairebé el doble que l'any 1986. El fet, que no ha passat desapercbut per la Conselleria de Treball de la Generalitat valenciana, ha obligat a Miquel Domènech a elaborar una campanya específica en aquest sector, més enllà de les habituals batudes dels inspectors.

Això no obstant, el País Valencià ocupa un lloc relativament còmode dins el *ranking* estatal d'accidents —la meitat de la llista. I malgrat que es van realitzar a finals de 1987 diferents reu-

nions amb les patronals per a solucionar el problema, Miquel Domènech creu que «no es pot fer demagògia. En darrer terme, el que cal és conscienciar els empresaris i que s'apliqui la normativa vigent». L'única dada significativa que presenta el País Valencià si es compara amb la resta dels Països Catalans, és la inusual freqüència d'accidents en el sector agrari, que Miquel Domènech atribueix a «la mecanització progressiva del camp». Per contra, al Principat, les coses semblen estar una mica pitjor. Ocupa el quart lloc del *ranking*, amb 170 accidents mortals computats el darrer any. Amb una important diferència respecte als altres. Mentre que construcció i indústries manufactureres estan al davant a la majoria de *comunitats* de l'estat, al Principat el sector que monopolitza el major grau de conflictivitat és el de serveis —més del 60% dels accidents.

Tot i això, Ignasi Farreras, flamant nou conseller de Treball de la Generalitat de Catalunya, afirma que «joestic en condicions de demostrar que això no és cert. El que cal és aplicar el nombre d'accidents en funció de la població activa, el que jo anomeno coeficient d'industrialització. No es pot comparar el nombre d'accidents que hi ha en una zona industrialitzada amb els que hi ha en una zona agrícola».

L'altre problema és, però, el de la

normativa laboral. Totes les fonts consultades —des de les diferents àrees de l'administració fins als sindicalistes— coincideixen a assenyalar que sense aquesta normativa, les empreses afectades podran interpretar les normes de molt diversa manera. Cada vegada que es produeix un conflicte, Magistratura de Treball es veu obligada a recórrer a tres normatives laborals. L'Ordenanza de Seguridad e Higiene, que data del 1971, la Ley General de Seguridad Social, de 1974 i l'Estatut dels Treballadors, elaborat el 1980, són els tres textos utilitzats en aquest cas. Això facilita la dispersió i l'ambigüitat a l'hora d'interpretar les normes.

El nou avantprojecte en estudi pretén unificar i actualitzar aquesta normativa, més quan els avanços produïts en la darrera dècada ho exigeixen. Segons un recent treball del Ministeri de Treball, l'aparició de noves fórmules de contractació, les noves tecnologies i les noves formes de gestió empresarial «aïlladament considerades, poden tenir una repercussió no sempre positiva sobre la situació de les condicions de treball». L'avantprojecte, que entrarà a les Corts en la pròxima legislatura per a la seva aprovació, és considerat com d'aplicació urgent. Ja no tant per la negra situació a l'estat, com per l'obligatorietat que la integració dins la CEE implica. □